

**YABANCILARIN TÜRKİYE'DE İKAMET VE SEYAHATLERİ
HAKKINDA KANUN ⁽¹⁾**

Kanun Numarası : 5683
Kanun Tarihi : 15/7/1950
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 24/7/1950 Sayı : 7564
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 3 Cilt : 31 Sayfa : 2258

*
**

Bu Kanun ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren yönetmelik için, "Yönetmelik Külliyatı" nın kanunlara göre düzenlenen nümerik fihristine bakınız.

*
**

Umumi Hükümler

Madde 1 – Türkiye'ye girmesi kanunlarla memnu bulunmayan ve Pasaport Kanununun hükümlerine uygun şekilde gelen yabancılar, kanunlarla tayin olunan kayıt ve şartlar dairesinde Türkiye'de ikamet ve seyahat etmek hakkını haizdirler.

Madde 2 – Yabancıların girmekten ve ikametten kanunla menedilmiş oldukları yerlerden başka, memleketin muayyen mıntakalarında münferit veya toplu bir halde ikamet veya seyahatleri Bakanlar Kurulu kararı ile menedilebilir.

Bakanlar Kurulu bu gibi tedbirlerin mukabele bilmisil olmak üzere muayyen Devlet tebaalarına tatbikına da karar vermeye yetkilidir.

İkamet Beyannamesi

Umumi hüküm ⁽²⁾

Madde 3 – Türkiye'de bir aydan fazla kalacak yabancılar bu müddet bitmeden ikamet tezkeresi almak için gerekli beyannameyi doldurmak üzere yetkili emniyet makamlarına bizzat veya bilvasıta müracaat etmekle ödevlidirler. Bu beyanname hiç bir harç ve resme tabi değildir.

İş tutmak maksadiyle Türkiye'ye gelen yabancılar geldikleri tarihten itibaren bir ay zarfında ve her halde çalışmaya başlamazdan evvel ikamet tezkeresi almış bulunmalıdırlar.

(1) (a) Bu Kanunun harçlarla ilgili hükümleri 25/2/1952 tarih ve 5887 sayılı Kanunun 126 ncı maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

(b) Bu Kanun hükümleri; 6/6/1985 tarih ve 3218 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince serbest bölgelerde uygulanmaz.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanması ile ilgili olarak 10/10/2011 tarihli ve 2011/2306 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Karara bakınız.

Konferans, konser vermek gibi kültürel faaliyetlerde bulunmak üzere turneye çıkmış olup da Türkiye'ye gelen yabancılar, bu faaliyetleri bir aydan fazla sürmemek şartıyla, bu kayıttan müstesnadır.

Müşterek pasaportla gelenlerin tabi olacakları hususi muamele

Madde 4 – Seyahat maksadiyle veya beşinci maddede yazılı maksatlarla Türkiye'ye müşterek pasaportla gelen yabancılar iki ay müddet içinde ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirler. İcap eden hallerde bu müddet vilayetlerce iki ay daha uzatılabilir.

Müşterek pasaportla gelenlerden her birine kimliklerini gösterir resim ve harçtan muaf birer vesika verilir.

Müşterek pasaportla gelen yabancıardan grup gittikten sonra Türkiye'de kalacak olanlar hakkında bu kanunun ve Pasaport Kanununun hükümleri dairesinde muamele yapılır.

"Turist" damgalı vize ile veya kongre, konferans ve sair kültürel gösteriler için gelenlere hususi muamele

Madde 5 – Milli veya Milletlerarası, tarih, kültür ve güzel sanatlar şenlikleri ve festival, spor müsabakaları, kongre ve konferanslar, sergi ve panayırılar münasebetiyle veya Bakanlar Kurulunca tayin olunacak yerlerde ziyaret, tedavi veya hava değiştirme maksadiyle "Turist" damgalı giriş vizeleriyle gelecek yabancılar bu vizelerinde ikamet bakımından tahdidi tazammun eden bir şerh mevcut değilse dört ay müddetle ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirler.

Triptik vesikalariyle gelenler için hususi muamele

Madde 6 – Triptik vesikalariyle, Milletlerarası Turizm ve Otomobil Birliğinin gümrüklerden giriş karneleriyle gelen yabancı seyyahlar dört ay müddet için ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirler.

İkamet tezkeresinin reddolunacağı haller

Madde 7 – A) Sırf iş tutmak için gelecek sanat ve meslek erbabı olup da tutacağı iş, kanunlar gereğince Türk vatandaşlarına hasredilmiş bulunan;

B) Türk kanun veya örf ve adetleriyle yahut siyasi icabatla telif edilemeyecek durumda olan veya faaliyette bulunan;

C) Türkiye'de kalmak istediği müddet zarfında yaşamak için maddi imkanları meşru bir şekilde temin edemeyeceği sabit olan;

D) Türkiye'ye girmesi memnu olup da her nasılsa girmiş bulunan;

E) Türkiye'de oturduğu müddetçe huzur ve asayiş ihlal eden;

Yabancılar ikamet tezkeresi verilmez.

İkamet müsaadesinin süresi

Madde 8 – Yabancılar verilecek ikamet müsaadesinin süresi, mevzuatın ve yabancı Devletlerle aktedilmiş bulunan anlaşmaların hükümleri dairesinde ve mümkün mertebe, müracaat sahibinin talebi nazarı itibara alınmak suretiyle tesbit olunur.

İkamet tezkerelerinin süresi ⁽¹⁾

Madde 9 – (Değişik:14/5/1998-4360/1md.)

İkamet tezkerelerinin süresi beş seneliktir. Karşılıklılık ilkesi uyarınca bu süre Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığı tarafından, daha uzun veya daha kısa olarak tespit edilebilir.

Süresi biten ikamet tezkeresi üzerinde en fazla dört defa uzatma işlemi yapılabilir.

İkamet tezkereleri şahsi olmakla beraber karı, koca ve bunların onsekiz yaşını doldurmamış çocuklarına ya hepsi için, yahut çocukların baba ve analarının refakat hanesine kaydı suretiyle müşterek ikamet tezkeresi verilebilir, iş sahibi olanların şahsi ikamet tezkeresi almaları zorunludur.

(1) Bu madde başlığı, 14/5/1998 tarih ve 4360 sayılı Kanun'un 1 inci maddesi ile değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

İkamet tezkerelerinin yenilenmesi veya sürelerinin uzatılması ⁽¹⁾

Madde 10 – (Değişik:14/5/1998 - 4360/2 md.)

Türkiye'de ikamet tezkerelerini yenilemek veya süresini uzatmak isteyen yabancılar bu tezkerelerde yazılı sürenin sona ermesinden itibaren onbeş gün içinde 3 üncü maddede yazılı makamlara bizzat veya bilvasıta müracaat ederek 9 uncu madde hükümleri çerçevesinde yenisini almaya veya süresini uzattırmaya yükümlüdürler.

Tezkerelerde yazılı sürenin sona ermesinden önce de müracaat yapılabilir.

Medeni hallerinde ve Türkiye'de ikamet sebeplerinde değişiklik olmayan yabancılar yenileme veya süre uzatma muamelesi için 3 üncü maddede yazılı beyannameyi vermezler.

İkamet tezkerelerini kaybedenler

Madde 11 – İkamet tezkerelerini kaybedenler derhal ilgili makama müracaatla yenisini almaya mecburdurlar. Bunlara kaybettikleri ikamet tezkerelerinin müddeti süresince muteber olmak üzere yeniden ikamet tezkeresi verilir. Kaybolan tezkere harca tabi bulunuyorsa bunların yerine verilecek yeni ikamet tezkerelerinden dokuzuncu maddede yazılı harçların yarısı alınır.

Medeni hallerinde değişiklikler olanlar

Madde 12 – Yabancılar medeni hallerinde husule gelecek değişiklikleri bu değişikliğin husulünden itibaren 15 gün içinde buldukları mıntaka zabıta makamlarına imzalı bir beyanname ile haber vermeye ve keyfiyeti ellerindeki ikamet tezkerelerine kaydettirmeye mecburdurlar.

Bu beyannameler her türlü harç ve resimden muaftır.

Geçici olarak Türkiye'den ayrılanlar ⁽¹⁾

Madde 13 – (Değişik:14/5/1998 - 4361/1md.)

İkamet tezkeresi sahibi yabancıardan, geri dönmek üzere Türkiye dışına giden ve ikamet tezkeresinin süresi bitmeden dönenler için vize aranmaz.Bu yabancıların, sınır kapılarında geçerli ikamet tezkerelerini ibraz etmeleri Türkiye'ye girişleri için yeterlidir.

(1) Bu madde başlıkları, 14/5/1998 tarih ve 4360 ve 4361 sayılı Kanun'larla değiştirilmiş ve metne işlenmiştir

*Türkiye İçinde İkamet ve Seyahat Şartları**İkamet değişimi*

Madde 14 – İkamet tezkeresi hamili yabancılar ikametgahlarını değiştirdiklerinde keyfiyeti 48 saat zarfında gerek çıktıkları, gerek naklettikleri yerdeki polis veya jandarma karakoluna bizzat veya bilvasıta veya taahhütlü mektupla haber vermeğe mecburdurlar.

Otel, pansiyon gibi yerlerde oturan yabancılar için bu ihbar mecburiyeti bu yerlerin sahibi, müsteciri veya idarecilerine aittir.

İş tutan yabancıların mükellefiyeti

Madde 15 – Yabancılar, Türkiye'de ancak kanunun kendilerine menetmediği işleri tutabilirler.

Türkiye'de serbest olarak veya memur, müstahdem ve işçi sıfatıyla çalışacak yabancılar keyfiyeti işe başladıklarından itibaren en çok 15 gün zarfında ikamet ettikleri yerin polis veya jandarma karakoluna bizzat veya bilvasıta haber vermeğe ve ikamet tezkerelerine kaydettirmeğe mecburdurlar.

Yanlarında yabancı çalıştıranların mükellefiyeti

Madde 16 – Evlerinde veya idareleri altında bulunan yerlerde bir yabancıyı her hangi bir sıfatla çalıştıran hakiki veya hükmi her şahıs o yabancıyı adını ve soyadını, tabiiyetini, mesleğini, taşıdığı ikamet tezkeresinin tarih ve sayısını, ikametgah adresini ve gördüğü işle aldığı maaş ve ücret miktarını gösterir imzalı bir beyannameyi yabancıyı işe başlamasını takip eden en çok 15 gün içinde en yakın polis veya jandarma karakoluna vermeğe mecburdurlar.

Siyasi mülteciler

Madde 17 – Siyasi sebeplerle Türkiye'ye sığınan yabancılar ancak İçişleri Bakanlığınca müsaade olunacak yerlerde ikamet edebilirler.

Yabancıların hüviyetlerini ispat mecburiyeti

Madde 18 – Yabancılar, hüviyet varakasını, ikamet tezkerelerini veya pasaport ve kontrol fişlerini her istenışte polis veya jandarmaya göstermeğe mecburdurlar.

*Yabancıların Türkiye'yi Terke Davet veya Sınır Dışı Edilmeleri Halleri**Muzır şahıslar*

Madde 19 – İçişleri Bakanlığınca memlekette kalması umumi güvenliğe, siyasi ve idari icaplara aykırı sayılan yabancılar verilecek muayyen müddet zarfında Türkiye'den çıkmağa davet olunur. Bu müddetin sonunda Türkiye'yi terketmeyenler sınır dışı edilebilirler.

Pasaportlarını yenilemeyenler

Madde 20 – Usulüne uygun olarak Türkiye sınırlarına girmiş oldukları halde pasaportlarını zayi etmiş olan veya pasaportlarının hükmü kalmamış bulunan yabancılar, kendilerine ilgili makamlarca resmen ihtar vukubulduğu tarihten itibaren 15 gün içinde pasaport veya tabiiyet ilmühaberi almağa mecburdurlar.

Karar almağa yetkili makamlar

Madde 21 – Bu kanunda derpiş edilen sınır dışı kararını almaya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

İçişleri Bakanlığı, lüzum göreceği sınır ve sahil illerine memleketin umumi güvenlik ve nizamı noktasından derhal çıkarılmaları lazımgelen yabancıları istizan etmeden sınır dışı etmek yetkisini verebilir. Bu iller bu yetkiye göre işlem yaptıkları takdirde keyfiyeti mucip sebepleriyle birlikte İçişleri Bakanlığınca bildirmeğe mecburdurlar.

etmeden sınır dışı etmek yetkisini verebilir. Bu iller bu yetkiye göre işlem yaptıkları takdirde keyfiyeti mucip sebepleriyle birlikte İçişleri Bakanlığına bildirmeğe mecburdurlar.

(Değişik son fıkra: 5/1/2011-6097/1 md.) Tabiiyetsiz veya Türk kültürüne bağlı olmayan yabancı göçebelerin sınır dışı edilmelerine İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

Madde 22 – (Değişik birinci fıkra: 23/1/2008-5728/134 md.) Türkiye’den sınır dışı edilenler İçişleri Bakanlığının hususi müsaadesi alınmadıkça Türkiye’ye dönemezler, bunlardan ağır ceza mahkemesinin görevine giren bir suçtan dolayı Türkiye’de mahkûm olmuş ve cezası çektirilerek sınır dışı edilmiş olanlar bir daha Türkiye’ye giremezler; ancak İçişleri Bakanlığının müsaadesiyle durmadan transit geçmeleri caizdir.

Sınır dışı edilenlerin yol masrafları kendilerine aittir. Bu masrafları ödemekten aciz olanların sevkleri Devletçe sağlanır.

Madde 23 – Memleket dışına çıkartılmalarına karar verilip te pasaport tedarik edemediklerinden veya başka sebeplerden dolayı Türkiye’yi terkedemiyenler İçişleri Bakanlığının göstereceği yerde oturmağa mecburdurlar.

Madde 24 – (Değişik : 23/1/2008-5728/135 md.)

12 ve 15 inci maddelerle 18 veya 19 uncu maddeler hükümlerine makbul bir sebebe müstenit olmaksızın riayet etmeyenlere mahallî mülki amir tarafından yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Madde 25 – 17 nci ve 23 üncü maddeler gereğince oturmaya mecbur kılındıkları yerlerden kaçanlar mülki amir tarafından beşyüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasıyla cezalandırılırlar. ⁽¹⁾

Madde 26 – (Değişik : 2/7/2012-6352/42 md.)

Sınır dışı edildikleri veya Türkiye’yi terke davet olundukları hâlde müsaadesiz gelmeye mütecasir olan yabancılar mülki amir tarafından ikibin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır ve sınır dışı edilir.

Madde 27 – (Mülga : 23/1/2008-5728/578 md.)

Çeşitli İstisnai Hükümler

Türkiye’de vazifeli diplomasi ve konsolosluk memurları aileleri ve bazı müstahdemler

Madde 28 – Türkiye’de vazifeli yabancı devletler siyasi veya konsolosluk resmi memurlarıyla aileleri efradı 3 üncü, 8 inci, 12 nci ve 14 üncü maddelerle 15 inci ve 16 ncı maddeler hükümlerinden müstesnadırlar.

Bunlardan siyasi temsilcilik memurları ve aileleri efradına Dışişleri Bakanlığı, konsolosluk memurları ve aileleri efradına da vilayetler tarafından hiç bir harç veya resme tabi olmaksızın birer hüviyet varakası verilir.

Bakanlar Kurulu, bu maddede yazılı ayrıcalıkların bazılarını veya hepsini misilleme tedbiri olarak kaldırmaya yetkilidir.

(1) 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanununun 41 inci maddesiyle, bu maddede yer alan “bir aydan iki seneye kadar hapis cezasıyla” ibaresi “mülki amir tarafından beşyüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasıyla” şeklinde değiştirilmiştir.

Siyasi temsilciliklerde yanlarında oturmak suretiyle hizmetlerinde bulunan yabancılara mütakabiliyet şartıyla, Dışişleri Bakanlığının delaletiyle Emniyet Genel Müdürlüğüne birer hüviyet varakası verilir ve bunlar 3 üncü maddede yazılı ikamet tezkerelerini alamazlar.

Istisnai sınıfları zail olanlar

Madde 29 – Bu kanunda derpiş olunan istisnai muamelelerden faydalanan yabancılar, haklarında o suretle muamele yapılmasını icap ettiren hal ve vaziyetlerin zail olmasından itibaren bir ay zarfında 3 üncü madde hükümlerine tabi olurlar.

Kanundaki müddetlerin değıştirilmesi

Madde 30 – Bu kanunun 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 10 uncu, 12 nci, 14 üncü, 15 inci ve 16 ncı maddelerinde yazılı müddetler Bakanlar Kurulunca icabında değıştirilebilir.

Bakanlar Kurulu bu değışiklikleri, mütakabiliyet veya mukabele bilmisil sebebiyle, muayyen Devletler tebaasına inhisar ettirebilir.

Uygulanmaya dair hükümler

Madde 31 – (Değışik: 4/7/1988 - KHK - 336/1 md.; Aynen Kabul: 7/2/1990 - 3612/27 md.)

Bu Kanunda yazılı beyanname hüviyet varakaları ve ikamet tezkerelerinin şekilleri ve muhteviyatı İçişleri Bakanlığınca tespit olunur.

Madde 32 – 3529 ve 3900 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

Ek Madde 1 – (Ek: 14/5/1998 - 4360/3 md.)

Türkiye'nin sınır komşusu ülkelerde yaşamakta iken yurdumuza göç etmiş olan soydaşlarımızın, ailelerinin parçalanması suretiyle dış ülkelerde kalan usul veya furuunun Türkiye'de ikamet ve seyahatlerine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Madde 33 – Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 34 – Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

* *

15/7/1950 TARİHLİ VE 5683 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN GEÇİCİ MADDELER:

1) 14/5/1998 tarihli ve 4360 sayılı Kanunun geçici maddesi:

Geçici Madde 1 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce vize alarak Türkiye'ye girmiş olan ve halen Türkiye'de bulunan yabancılardan vize ve ikamet tezkeresi alma süresi geçmiş bulunanlar, bu Kanunun yürürlüğe girişinden itibaren otuz gün içinde 5683 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yazılı makamlara bizzat müracaat edip beyanname vererek ikamet tezkeresi talebinde bulunabilirler. Bu talepler üç ay içinde idarece değerlendirilir ve karara bağlanır.

5683 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Kanun		Yürürlüğe
No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	giriş tarihi
KHK/336	—	5/8/1988
3612	—	16/2/1990
4360	—	16/5/1998
4361	—	16/5/1998
4854	—	6/5/2003
Değiştiren Kanun		Yürürlüğe
No.	5683 sayılı Kanunun değişen maddeleri	giriş tarihi
5728	22, 24, 26, 27	8/2/2008
6097	21	19/1/2011
6352	25, 26	5/7/2012